

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Валентин Стоянов Недев – председател на научно жури
за дисертационния труд на Христо Павлов Павлов на тема „Версиите като
метод при разследването” за получаване на научната и образователна
степен „доктор по право”

Представеният дисертационен труд на Христо Павлов Павлов на
тема „Версиите като метод при разследването” е в обем 210 стр.
Структурата на дисертацията е следната: заглавна страница, увод,
изложение - три глави, изводи и заключение (резюме на научните
резултати), литература (библиография), приложения.

Обема и структурата на дисертационния труд *съответстват на
нормативните изисквания и тези на първичното научно звено.*

В увода се обосновава актуалността на изследването, вкл. степента
на изясняване и разработване на проблема в криминалистическата
литература, посочват се обекта, предмета, целите и задачите на
дисертационния труд, използваните методи и теоретичната и емпирична
основа на изследването.

В глава I-ва се изяснява понятието за версия и се раграничава от
други понятия, разглеждат се видовете версии и значението им за процеса
на разследването.

Глава II-ра е посветена на проблема за особеностите на мисловия
процес при работа с версиите. Особено внимание е обърнато на
психологическия, логическия и евристическия аспект на този процес.

В последната глава III-та е разгледан модела на процеса по
изграждане и проверка на версиите, принципите и основните правила при
протичане на процеса, както и някои предпоставки и фактори за
правилното му осъществяване.

В изводите и заключението са резюмирани научните новости,
получени в резултат на дисертационното изследване, и са направени някои
предложения за създаване на софтуерни продукти за нуждите на

обучението по криминалистика, включително за придобиване на умения за изграждане и проверка на следствени версии.

В съдържанието на дисертационния труд могат да се открият следните *научни и научно-приложни резултати, представляващи оригинален принос в теорията на криминалистическите версии*:

- изброяване и анализ на шест основни белези на версията като специфичен вид частна хипотеза и графичното им представяне;

- критичен анализ и уточняване на критериите за класификация на версиите;

- обособяване на качествата на мисловния процес, протичащ при изграждане и проверка на версиите: широта и задълбоченост на мисловната дейност, критичност и логичност на мисълта, обосновааност на съжденията и умозаклученията, последователност и многостепенност на мисловната дейност;

- разглеждането на интуицията, въображението, възприемането, наблюдателността и вниманието като психологически страни на процеса на изграждане и проверка на версиите;

- обосноваване на връзката между евристичното и версионното мислене;

- детайлизирането на познавателния процес по изграждане и проверка на версиите на три фази и множество стадии;

- предложения за развитие на криминалистическата доктрина във връзка с теорията на криминалистическата версия – обобщаване и анализ на емпирична информация във връзка с извършени престъпления („Практики по разследване на престъпления”);

- създаване на софтуерни продукти за нуждите на обучението по криминалистика („Компютърна информационна система от ситуационни схеми” и „Игрово компютърно моделиране на следствени ситуации и изграждане на следствени версии”).

Гореизложените приноси представляват *обогаляване на съществуващите знания* относно криминалистическата теория за версиите, както и *приложение на научни постижения* в практиката и по-

специално при разследване на престъпленията и обучението на студенти по криминалистика.

В конструктивен дух може да се препоръча по-задълбочен анализ на една от възприеманите от автора класификации на версиите по степен на вероятност – малко вероятни и много вероятни, особено в аспекта на възможностите за грешки в следствената практика. В същия аспект отхвърлянето на възможността за изграждане на прогнозни версии също се нуждае от по-убедителна аргументация. Тези забележки *не оказват* влияние върху доброто качество на получените резултати и приноси.

Авторът на дисертационния труд показва, че *притежава задълбочени теоретични знания в науката криминалистика* – изследвани са всички принципни въпроси на теорията на криминалистическата версия, критично са анализирани мненията на водещи учени-криминалисти по тези въпроси, по много от тях е представено самостоятелно виждане.

За отличната теоретична подготовка на автора може да се съди и по списъка на използваната литература – 164 източника (на български, руски и английски) и 7 други в Интернет. Освен криминалистическа литература в голям обем са използвани източници по философия, психология и логика (поради обстоятелството, че някои от разглежданите проблеми са с интернаучен характер).

С представения дисертационен труд авторът показва *способност за самостоятелни научни изследвания*. Тази способност се доказва от:

- умението му да избере за научен анализ проблеми, които не са разработени или са малко разработени или са спорни в теорията на криминалистическата версия;

- способността му да анализира важните становища по спорни въпроси и в резултат на това да изложи собствено мнение по определени проблеми;

- извършеното емпирично изследване – провеждане на анкета с повече от 90 разследващи полицаи, обработване на резултатите съобразно научните изисквания и използване на тези резултати за подкрепяне или отхвърляне на една или друга научна теза. Много от научните тези са

подкрепени и с анализи на немалък брой действителни разследвания, което също е достойнство на дисертационния труд.

Предвид констатираното съответствие на предложената работа с изискванията за дисертационен труд давам *положителна оценка* на дисертационния труд и изказвам мнение *да се даде* образователна и научна степен „доктор” на Христо Павлов Павлов.

06.08.2014 г.

ДАЛ СТАНОВИЩЕТО:

(доц. д-р В. Недев)